

**ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА, ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЇ
В.С.ЛЮЛЬКА**

Чернігівський державний педагогічний університет

Серед багатьох проблем, що стоять перед сучасною вищою школою, однією з найбільш важливих є поліпшення якості професійної підготовки студентів до їх майбутньої педагогічної діяльності. В сукупності форм і методів підготовки вчителів технології високої кваліфікації важливе місце належить педагогічній практиці, під час якої студенти вчаться свідомо, творчо застосовувати теоретичні знання з педагогіки, психології, методики, закріплюють педагогічні вміння, одержані в процесі вивчення навчальних дисциплін.

Під час педагогічної практики студенти IV і V курсів індустріально-педагогічного факультету вчаться комплексному підходу до виховання учнів, реалізації органічної єдності усіх сторін виховання особистості дитини, здійснюючи зв'язок між теоретичним навчанням і майбутньою самостійною роботою в середніх загальноосвітніх навчальних закладах в якості вчителя технології, оволодівають комплексом умінь і навичок творчо здійснювати усі види навчально-виховної діяльності.

В процесі практики роль і обсяг самостійної роботи студента зростає в значній мірі. Значно змінюється і рівень вимог до самостійної роботи. Це пояснюється тим, що під час практики особиста навчальна діяльність студента включається в навчально-виховний процес школи. Адже під час практики посилюється процес самовиховання, спрямований на формування професійно-педагогічних якостей майбутнього вчителя. Робота студента-практиканта повинна носити творчий, самостійний, активний характер. Успішність навчання досягається в тому випадку, якщо студент буде

систематично вести пошук ефективних форм і методів рішення педагогічних задач у відповідності до цілей задач навчання та виховання дітей. Тому виключно важлива роль педагогічної практики в формуванні активності та творчості самостійності студентів.

В процесі проходження педагогічної практики студент має можливість безпосередньо спостерігати за роботою вчителів, їх творчих здобутків, елементів новаторства, ініціативи, які забезпечують ефективність навчання і виховання дітей.

Під час практики спостерігаються сприятливі умови для цілісного глибокого вивчення дітей, адже навчально-виховна практика студентів охоплює значний період повсякденної систематичної роботи з ними. Ефективність практики обумовлюється умінням враховувати вікові індивідуальні особливості учнів, колективу класу і взаємовідносини між членами колективу. У зв'язку з цим у студентів виникає необхідність набувати досвід самостійного рішення педагогічних задач в конкретних ситуаціях, прагнути до перевірки ступеня своєї готовності до самостійної педагогічної діяльності. В цей період закладаються основи професійної діяльності, практичних навичок професійних якостей особистості вчителя.

В ЗОШ I-III ступенів, ліцеях, ПТУ, де студенти проходять педагогічну практику, відбуваються зустрічі, бесіди з вчителями-методистами вищої категорії, проводяться конференції, методичні об'єднання, педради. Таким чином, студенти оволодівають методикою наукового аналізу і набувають педагогічного досвіду. Вони мають можливість вивчати передовий досвід, використовувати його в своїй майбутній педагогічній роботі. Дуже важливо, щоб вивчення досвіду кращих вчителів було складовою частиною в усіх видах діяльності студента-практиканта.

Згідно програми студенти проводять навчально-виховну роботу з учнями в різних напрямках, а саме: складають психолого-педагогічну характеристику учня і класного колективу, планують роботу на період

практики, проводять уроки, ведуть позакласну роботу, виконують обов'язки класного керівника, методичну і науково-дослідну роботу.

На IV курсі студент самостійно працює над певною дидактичною, методичною, практичного спрямування темою курсової роботи, вивчає теоретичні джерела з обраної теми, веде спостереження на уроках вчителів, аналізує їх і власні уроки і, на цій основі, виконує курсову роботу згідно навчального плану.

В цій діяльності, яку організовує і направляє методист, велика питома вага належить самостійній роботі студента-практиканта. Дуже важливо, щоб уже з перших днів педагогічної практики студент включався в проведення науково-дослідної роботи.

З перших днів практики студенти здійснюють психолого-педагогічне вивчення особистості окремих учнів (IV курс), особливості учнівського колективу (V курс) з метою подальшого планування керівництва процесом навчання і виховання дітей. Цю роботу студенти проводять на протязі всієї практики. Змістом цієї роботи є вивчення особових справ учнів, стану їх успішності, бесіди з вчителями, спостереження за учнями під час навчання, виконання практичних робіт в майстернях, тестування тощо.

Особливе місце займає індивідуальне планування, в якому передбачені всі напрямки роботи студента-практиканта. Цей вид діяльності контролює і направляє методист. В процесі роботи студенти-практиканти вчаться підводити підсумки навчально-виховної роботи з учнями за певний відрізок часу, аналізувати їх з метою подальшого удосконалення своєї роботи.

Важливою умовою успішного проведення педагогічної практики є глибоке вивчення студентами шкільної документації: навчальних програм, підручників, навчально-методичних посібників, календарних та позаурочних планів вчителів. В результаті роботи з цими матеріалами студент має можливість вибирати методи і прийоми активізації пізнавальної діяльності

учнів, критерії підбору матеріалу для кожного етапу уроку, здійснюючи корекційно-виховні заходи до кожного учня.

Найбільш важливим етапом педагогічної практики є самостійна розробка студентом план-конспектів уроків на основі вивчення програм, методичної літератури, виготовлення наочних посібників тощо.

Увага студентів повертається на продумування всіх сторін їх діяльності, на використання досягнень сучасної психолого-педагогічної науки, методики, досвіду кращих вчителів про організацію навчально-виховного процесу.

Важко переоцінити і таку необхідну якість майбутнього вчителя, як уміння критично оцінювати результати практики, проведені уроки та виховні заходи на основі аналізу за єдиною схемою, в якій поєднуються загальнодидактичні, психологічні і методичні напрямки. З врахуванням зауважень методиста, вчителя та студентів-практикантів, які приймають участь в обговоренні уроків та виховних заходів, поступово формуються, закріплюються професійно-педагогічні уміння та навички, підвищується рівень самооцінки студента.

Таким чином, формування професійної компетентності майбутнього вчителя технології є по суті процесом набуття і переробки засвоєних знань у конкретній дії, перетворення того, що було об'єктом пізнання, в засіб практичної діяльності. Педагогічна практика, при умові правильної її організації в університеті, сприяє становленню творчої самостійності та індивідуальному професійному розвитку кожного студента.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Положення про організацію і проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 № 93

2. Закон України „Про вищу освіту”. – К., 2002

3. Мадзігон В.М. та ін. Організація трудового навчання та виховання учнів 5-7 класів. – К.: Преса України, 1992

4. Педагогічна практика: Методичний посібник для студентів IV і V курсів спеціальності 7.010103 “Трудове навчання” / С.В.Завацький, В.М.Дрозденко, В.С.Люлька, Г.А.Хоменко / За ред. Завацького С.В. – Чернівці: ЧДПУ. – 2001. – 60 с.